

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 370/2025-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED] a 2. [REDACTED], zastúpených advokátkou Mgr. Lenkou Križanovou, Einsteinova 25, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co/80/2024-540 z 3. marca 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 14. marca 2025 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu č. k. 9Co/80/2024-540 z 3. marca 2025. Sťažovatelia tiež navrhujú zrušiť napadnuté uznesenie a vrátiť vec krajskému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho si sťažovatelia uplatňujú aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že napadnuté uznesenie o nepripustení zmeny žaloby bolo vydané v rámci odvolacieho konania o žalobe sťažovateľov podanej v roku 2018, ktorou sa domáhali opravy poškodenej garáže vo svojom vlastníctve. Garáž sťažovateľov mala byť poškodená v dôsledku zbúrania bezprostredne susediacich okolitých garáží, ktoré spolu s garážou sťažovateľov tvorili hromadnú garážovú stavbu. Sťažovatelia vo svojej žalobe žiadali, aby súd nariadil žalovaným opraviť ich garáž, a to zaizolovať bočné steny a zadnú stenu tak, aby bol dosiahnutý tepelno-izolačný efekt, aký bol pred demoláciou bezprostredne susediacich garáží, opraviť praskliny, riadne zaizolovať strechu, odstrániť všetky zvyšky odstránených garáží a stavebne tieto časti omietnuť tak, aby garáž vizuálne nepôsobila ako pozostatok pôvodnej hromadnej garážovej stavby.

3. Okresný súd Bratislava III žalobu sťažovateľov ešte v roku 2021 zamietol, pričom tento rozsudok bol 30. septembra 2022 zrušený odvolacím súdom. Po vrátení veci späť prvostupňovému súdu tentoraz Mestský súd Bratislava IV zamietol žalobu sťažovateľov rozsudkom z 19. marca 2024, proti ktorému sťažovatelia podali odvolanie. V priebehu odvolacieho konania pristúpili k oprave garáže sami, a preto 14. februára 2025 adresovali krajskému súdu podanie, ktorým upravili žalobný petit, ktorým namiesto opravy garáže žiadali zaplatenie sumy 1 535,06 eur s príslušenstvom. Krajský súd toto podanie sťažovateľov vyhodnotil ako zmenu žaloby a napadnutým uznesením ju nepripustil s poukazom na § 371 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pretože nešlo o prípad podľa § 140 ods. 3 CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. Sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti tvrdia, že na ich prípad sa mal vzťahovať práve § 140 ods. 3 CSP (za zmenu žaloby sa nepovažuje úkon žalobcu, ktorým mení uplatnený nárok, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu). Za osobitný predpis, ktorý mal usporiadať vzťahy medzi stranami, pritom považovali § 442 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa škoda uhrádza v peniazoch; ak však o to poškodený požiada a ak je to možné a účelné, uhrádza sa škoda uvedením do predošlého stavu. Iný výklad by podľa sťažovateľov viedol k nespravodlivosti, pretože sťažovatelia by museli počas celého odvolacieho konania strpieť svoje pôvodné rozhodnutie žiadať *restitutio in integrum* a nemohli by ochraňovať svoje vlastníctvo aj formou svojpomocného odstránenia škodcom spôsobenej škody a v nadväznosti na to sa domáhať už len jej náhrady v peniazoch.

5. Sťažovatelia pritom odkázali aj na českú právnu úpravu a rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 23Cdo/1820/2022 z 15. novembra 2023. Uznali síce, že česká právna úprava vychádza z presne opačného *ex lege* priorizovania náhrady škody, pretože na rozdiel od tej slovenskej *a priori* určuje ako náhradu *restitutio in integrum* až na žiadosť poškodeného (ak to je možné) peňažnú náhradu. *Ratio legis* je však v oboch právnych úpravách rovnaká. Z oboch právnych úprav vyplýva, že samotný zákon stanovuje spôsob vysporiadania vzťahov medzi stranami a že pri novej voľbe priorizovaného riešenia náhrady škody zo strany poškodeného určuje podmienky (žiadosť, účelnosť, možnosť), ktoré ak pominú, tak musí *ex lege* nastúpiť spôsob vysporiadania, ktorý zákon priorizuje

6. V podmienkach slovenskej právnej úpravy sa preto v prípade, ak sa pôvodne poškodenými požadované „navrátenie do pôvodného stavu“ stane neúčelným a nemožným (ako to bolo aj v prípade sťažovateľov), potom *ex lege* Občiansky zákonník určuje, že sa škoda nahradí v peniazoch. V nadväznosti na to z § 140 ods. 3 CSP vyplýva, že ak poškodení pôvodne žiadali *restitutio in integrum*, ktoré sa stalo nemožným a neúčelným, musia voči súdu spraviť úkon, ktorým menia uplatnený nárok, ktorý sa však nepovažuje za zmenu žaloby v právnom slova zmysle. Sťažovatelia podľa nich tieto podmienky splnili, pretože po oprave svojej garáže (keď sa pôvodný nárok na *restitutio in integrum* stal neúčelným a nemožným) požiadali súd, aby zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak, že zaviazá žalovaných na peňažné plnenie.

7. Ak krajský súd preto napadnutým uznesením neumožnil rozhodovať v rámci odvolania o zmene napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie tak, že už nenariadi žalovaným *restitutio in integrum*,

ale že im uloží peňažnú povinnosť, ako to sťažovatelia žiadali, porušil ich základné právo na súdnu ochranu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením krajského súdu.

9. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje zásadná odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

11. Základom sťažnostnej argumentácie sťažovateľov v tomto prípade bol ich predpoklad, že § 442 ods. 3 Občianskeho zákonníka je práve ten osobitný predpis, z ktorého vyplýva spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami v zmysle § 140 ods. 3 CSP. Tento predpoklad je ale nesprávny – ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami v civilnom sporovom konaní vyplýva z osobitného predpisu (napr. vyporiadanie podielového spoluvlastníctva), to okrem iného znamená, že súd tu nie je viazaný tým, ako žalobca požaduje usporiadanie vzťahu. Na príklade už spomenutého vyporiadania podielového spoluvlastníctva ústavný súd odkazuje na znenie § 142 Občianskeho zákonníka, ktorý obsahuje všetky potenciálne možnosti (a podmienky) súdneho rozhodovania, pričom konajúci súd tu nie je viazaný návrhmi ani vzájomnými návrhmi účastníkov konania, pokiaľ ide o samotnú formu vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Obdobný mechanizmus celkom zjavne neplatí vo vzťahu k § 442 ods. 3 Občianskeho zákonníka (škoda sa uhradza v peniazoch; ak však o to poškodený požiada a ak je to možné a účelné, uhradza sa škoda uvedením do predošlého stavu). Jednak tu ide iba o všeobecné ustanovenie o spôsobe a rozsahu náhrady škody a jednak konajúcemu súdu neumožňuje rozhodnúť bez ohľadu na preferencie samotného žalobcu medzi peňažnou náhradou a navrátením do predošlého stavu.

12. Ústavný súd ďalej konštatuje, že § 140 ods. 3 CSP odkazuje na pomerne špecifické situácie upravené zákonom (okrem už uvedeného príkladu pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva ide aj o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov alebo vyporiadanie práva k neoprávnenej stavbe). Ide tu najmä o prípady tzv. *iudicium duplex* (teda konania, v ktorom majú účastníci na oboch stranách postavenie navrhovateľa, ako aj postavenie odporcu, pozn.), keď sa spôsob vyporiadania pochopiteľne v rovnakej miere týka obidvoch strán sporu. Ani tento aspekt nebolo možné vzťahovať na prípad sťažovateľov vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu. Ak by totiž platil v tomto ohľade výklad sťažovateľov prezentovaný v ich ústavnej sťažnosti, znamenalo by extenzívne rozšírenie § 140 ods. 3 CSP mimo už uvedených špecifických situácií na prakticky každú procesnú situáciu v civilnom sporovom konaní. Dôsledkom by tu teda bolo praktické zrušenie, resp. popretie obsahu § 371 CSP (žalobu nemožno v odvolacom konaní meniť).

13. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd podotýka, že solitárny odkaz sťažovateľov na českú právnu úpravu (a jej účelový výklad), ako aj rozhodnutie českého najvyššieho súdu bol už v tomto smere bezpredmetný. Navyše predmet rozhodovania českého najvyššieho súdu (vykonanie opravy poškodenej veci proti vôli poškodeného, ktorý požadoval peňažnú náhradu) nebol vôbec relevantný vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu, ktorý procesným spôsobom nepripustil zmenu žaloby v odvolacom konaní.

14. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú [čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012)]. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

15. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy právneho poriadku Slovenskej republiky. Súčasne má každý právo, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (II. ÚS 249/2011). Hoci napadnuté uznesenie krajského súdu bolo procesným rozhodnutím, a teda z toho vyplýval aj jeho stručný charakter, krajský súd v ňom zrozumiteľným a ústavne súladným spôsobom aplikoval relevantnú právnu normu. Ako ústavný súd už vysvetlil (body 11 a 12 odôvodnenia), argumentácia sťažovateľov v ich ústavnej sťažnosti nebola v tomto smere spôsobilá spochybníť napadnuté uznesenie krajského súdu.

16. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

17. Ústavný súd teda ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov, ako ich špecifikovali v petite svojej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu